

K e r t o m u s hautaraunion kaivauksesta
K a a r i n a n pit. Ravattulan kl. Matti-
lan (Pompon) tl. kotimetsässä 16 - 19
p:nä kesäkuuta 1941. Liitteinä 2 karttaa
ja 3 valokuvaa (levyt 13256/8). Löydökset
KM 11286:1-36.

Kun maisteri Nils Cleve syksyllä 1940 kävi tarkastamas-
sa Turun museoon saadun viikinkikautisen miekan löytöpaikkaa
Kaarinan pit. Ravattulan kl. Mattilan tilan maalla, näytti
Mattilan isäntä, maanviljelijä Kalle Koskinen, hänelle myöskin
erään "merkillisen kivikasan", nähtävästi hautaraunion, talon
metsässä lähellä Pähkinämäen (ei Päkylänmäen) torppaa Ha-
listen - Ravattulan kylätien varressa. Kesämatkallani 1941 oli
ohjelmassa sanotun röykkiön tutkiminen. Tehtävän suoritin 16
- 19 p:nä kesäkuuta.

Kuten Cleven tarkastuskertomuksesta (Esihist. os. arkistos-
sa) mainitaan, on paikka Aurajoen pohjoisrannalla, vastapäätä
Ristimäen kalmistoa , siitä n. 350 metriä pohjoiseen, pienellä
matalalla mäellä. Halisista päin tultaessa on löytöpaikka
tien vasemmalla puolella, aivan Pähkinämäen torpan kohdalla,
n. 75 metriä tiestä. Se on entisen Pompon talon maalla (talo
on nykyään liitetty Mattilaan). Röykkiön paikka on merkitty
oheiseen Mattilan tilankartan jäljennökseen (liitekartta 1).

Paikalla kasvaa tiheää metsää, ja röykkiö oli - kuten
Cleven valokuvista paraiten selviää - vahvan pintakasvullisuu-
den ja kuusentainten peitossa. Se oli verrattain laaja, 8 x
11 metrin kokoinen, ja kuten liitekartasta 2 ja valokuvista
levyt 13256/7 selviää rakennettu suurista kivistä, joita y-
leensä oli vain yhdessä kerroksessa. Röykkiön N-syrjässä oli

ruuduissa g-h:6-7 yli metrin korkuinen, n. $1\frac{1}{2}$ m:n levyinen kivilohkare, joka oli muita kiviä huomattavasti korkeampi, eräänlainen "silmäkivi". Nähtävästi sekin oli paikalle siirretty, ei luontainen, sillä sen alla oli pienempiä kiviä. Siellä täällä röykkiössä oli suuria maakiviä, mutta suurin osa isoimistakin kivistä oli paikalle siirrettyjä. O-laidalla samoinkuin W-päässä olivat reunimmaiset kivet sijoitetut kehämäisesti. Kulttuurimaata tavattiin vain kahdella kohtaa, ja näissä kummassakin oli polttohauta. Toinen haudoista oli miltei röykkiön keskellä, ruuduissa f-g: 3-4, joissa jo turvetta poistettaessa näkyi palaneita luita ja paljastui pronssinen lapiojalkainen kaarisolki. Kiveys oli tässä - niinkuin kartastakin selviää - pienempää kuin röykkiössä yleensä, ja pikkukiviä oli 2-3 päällekin. Kivien välissä oli hiekkamaata ja hyvin runsaasti palaneita luita, yhteensä 2145 gr. Koskematon pohjamaa tuli vastaan n. 40 cm:n syvyydellä pinnasta lukien. Paitsi palaneita luita, joiden levinneisyys on merkitty karttaan, sisälsi hautauslukuisia löytöesineitä: yllämainitun kaarisoljen lisäksi kaksi erilaista pronssista koruneulaa, hihnansoljen, pinsetin, miekan katkelmia, 3 keihäänkärkeä, 2 veistä, nuolenkärjen(?), kilvenkupuran ja -käsiraudan palasia, pari kilvennaulaa, U:n muotoisen miekantupen kenkäimen, jääkengän, luukamman palasia sekä runsaasti raudanpalasia. Nähtävästi on kysymyksessä miehen hauta, n. v:n 500 vaiheilta. Löydöksistä (KM 11286:1-31) on useimmat merkitty karttaan ja niiden korkeusluku on mainittu luettelossa.

Toinen, huomattavasti köyhempi hautaus, tavattiin röykkiön SW-laidassa, jossa ruuduista i-k:2-3 saatiin pieni määrä, yhteensä 104 gr., palaneita luita, ja niiden ohella väällinen kierteiskaulainen keihäänkärki. Hieman syrjemmällä, ruudussa k3, oli vielä rautaveitsi, joka ilmeisesti kuuluu samaan hautaukseen. Löytö (KM 11286:32-34) lienee samanaikainen edellisen kanssa.

Näitä molempia polttohautauksia lukuunottamatta ei röykkiön alueella, kuten sanottu, tavattu mitään kulttuurimaata. Karttaliitteestä 2 käy selville kunkin kaivausruudun pinta- ja poh-

jamaan korkeusluku. Maa kivien välissä oli humusta. Röykkiön NO-laidalta, ruudusta c 7, tehtiin kuitenkin vielä hyvin mielenkiintoinen löytö, kahden kiven välistä tavattiin nimittäin viikinkiaikaisen miekan (Petersenin tyyppiä S) ponsi ja väistin (KM 11286:35-36), jotka oli pistetty kivien lomaan. Mitään merkkejä säilästä ei ollut. Nähtävästi on tässä kysymyksessä myöhäinen kätkö - miekanosat on ehkä uhrina kätketty kalmistoon -, viittaus siihen, että paikan merkitys pyhänä paikkana on säilynyt väestön tietoisuudessa ainakin 300 vuotta sen käyttämisen jälkeenkäin.

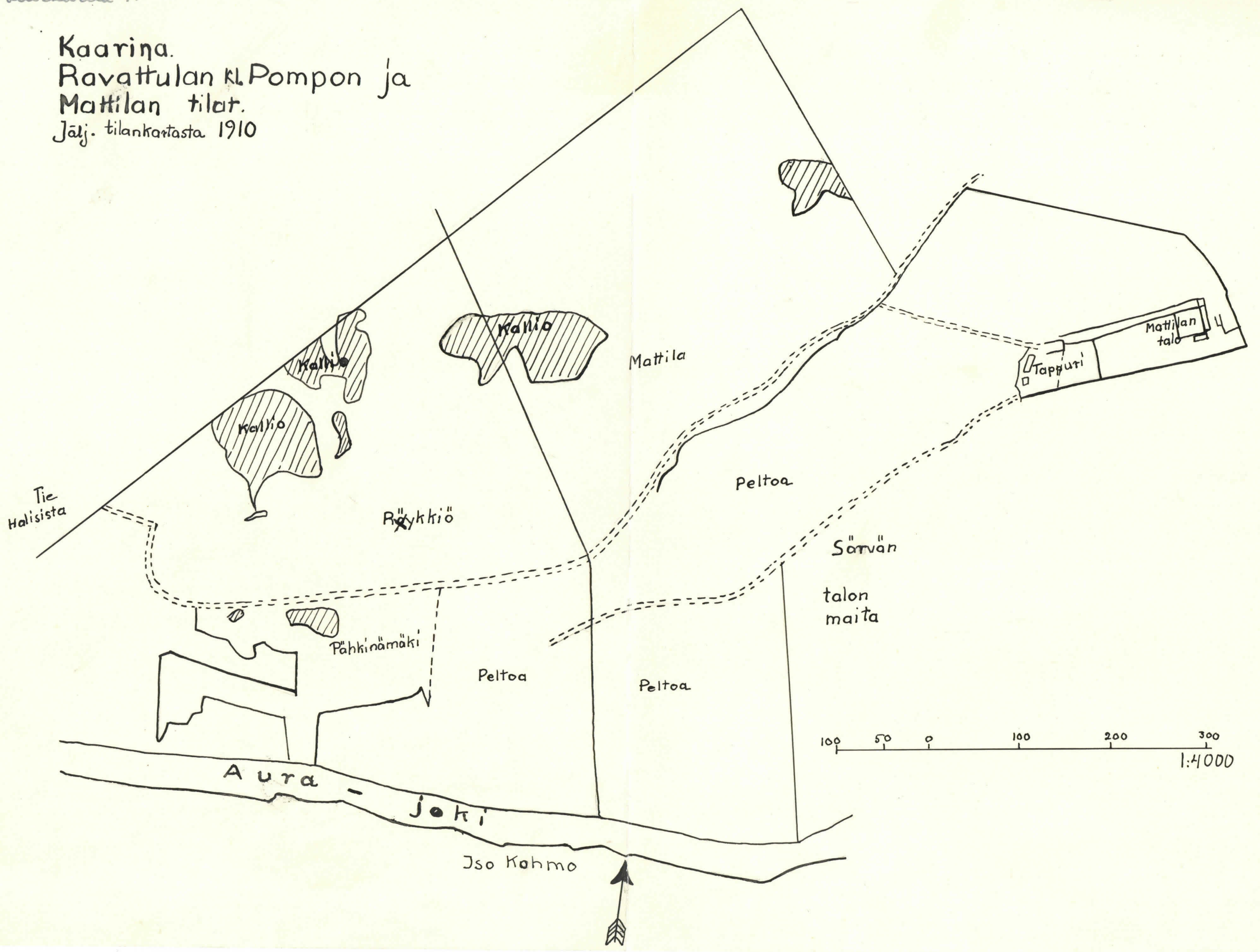
Paikan korkeus Aurajoen vedenpinnasta punnittiin 19.6. ja osoittautui se 30,6 metriksi. Punnituksen lähtökohtana pidettiin suurta maakiveä ruudussa c-d:5-6, joka jätettiin asemilleen.

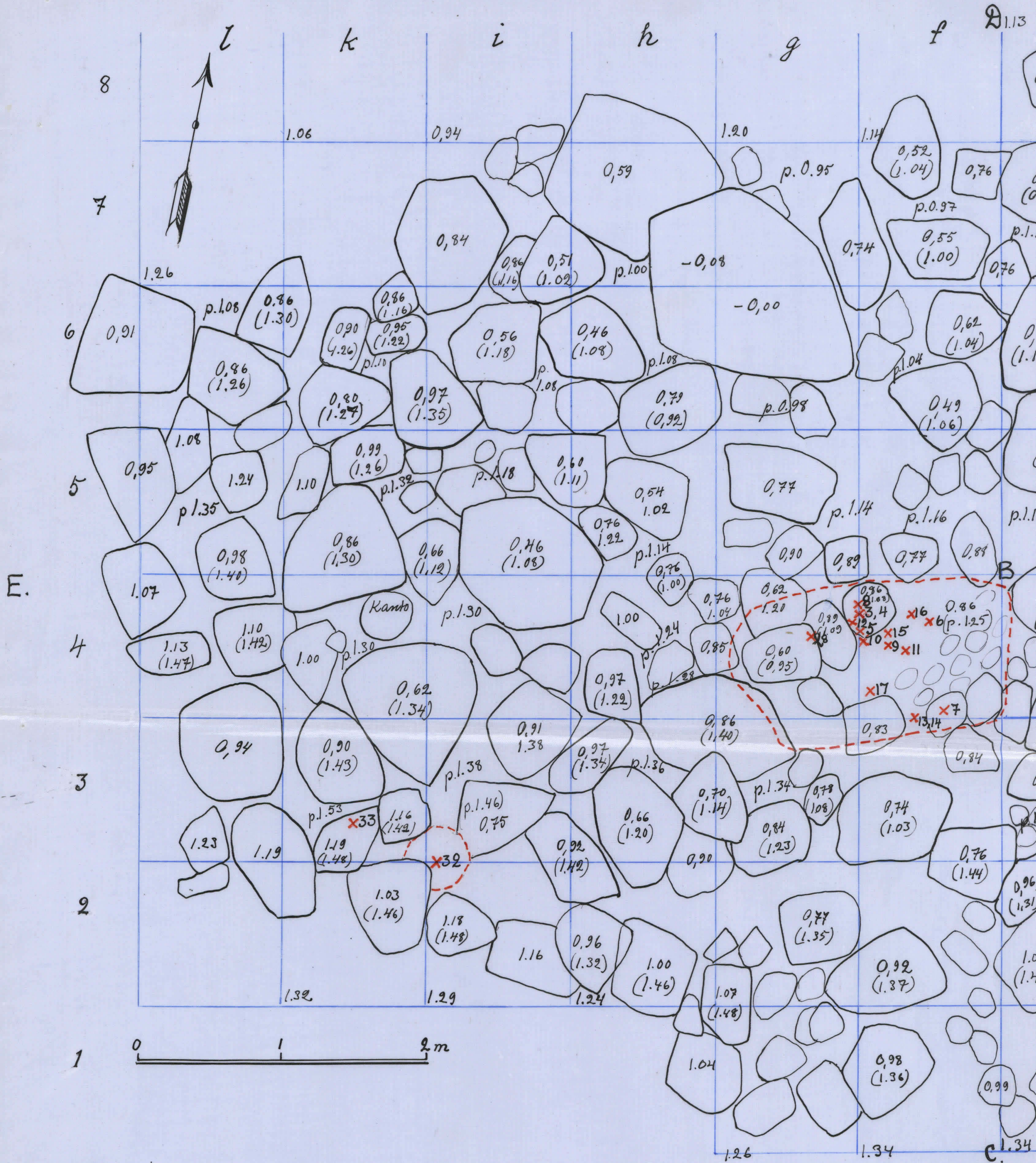
Kaivauksen jälkeen kasattiin kivet takaisin röykkiön alueelle.

Helsingissä elokuun 9 p:nä 1941.

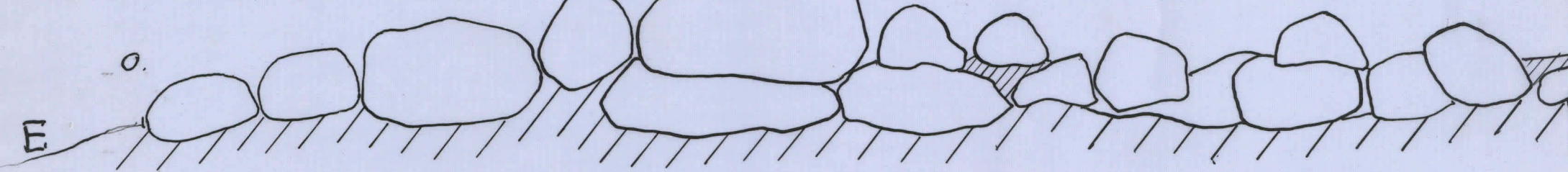
Ella Kivikoski

Kaarina.
Ravattulan kl. Pompon ja
Mattilan tilat.
Jälj. tilankartasta 1910

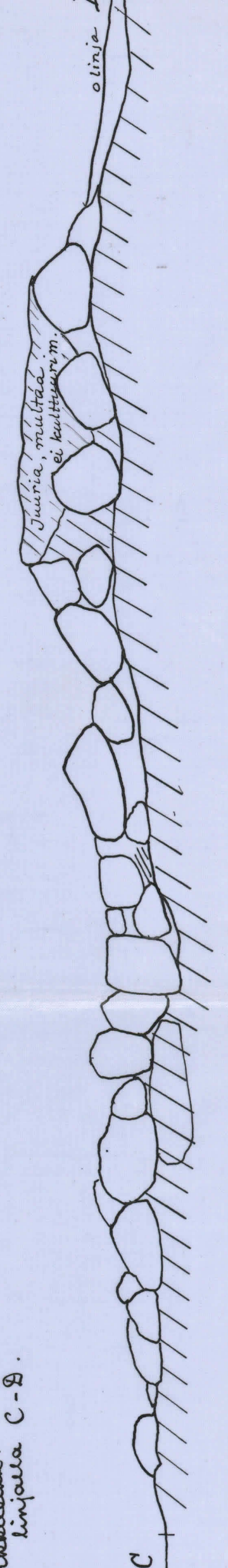
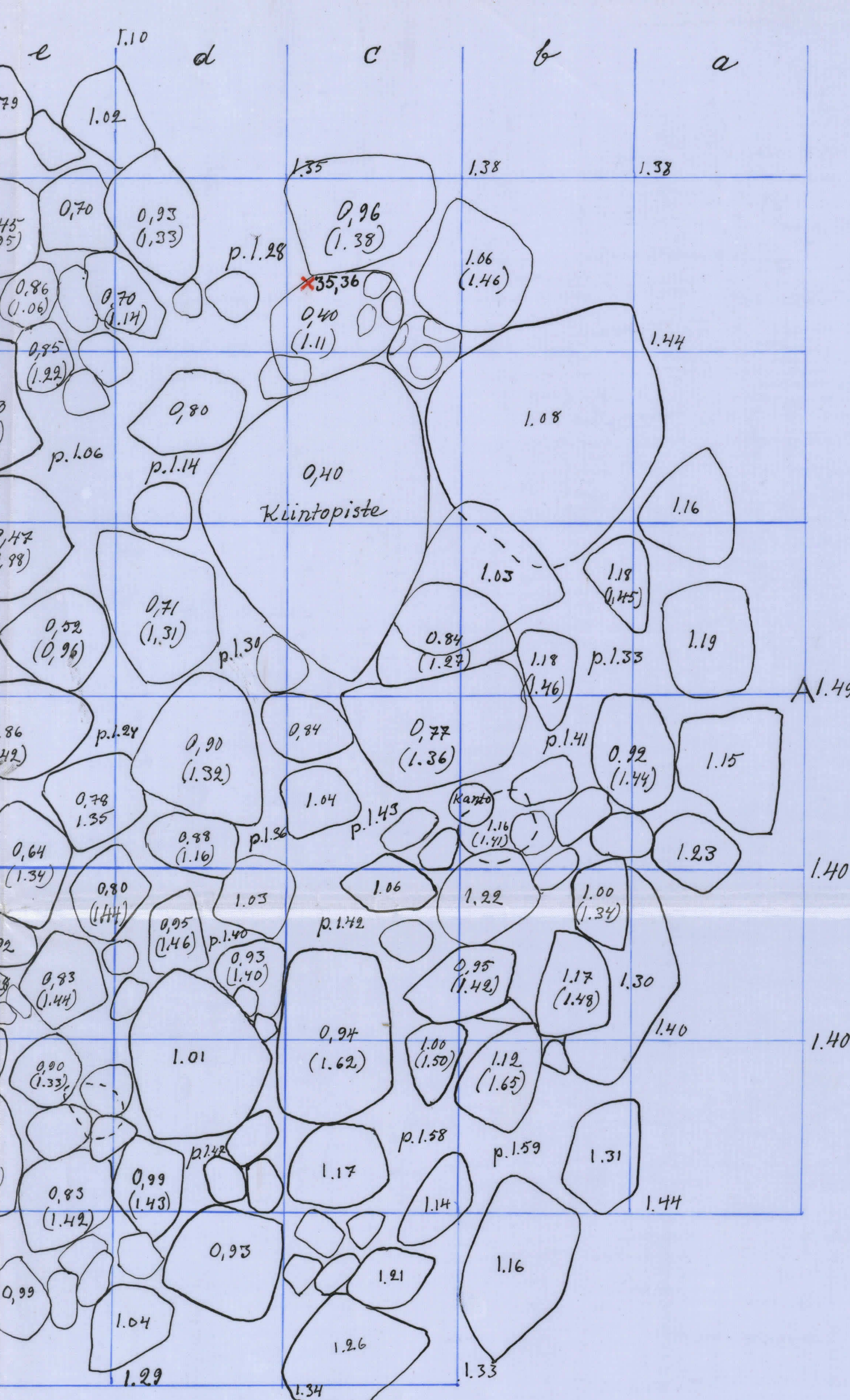

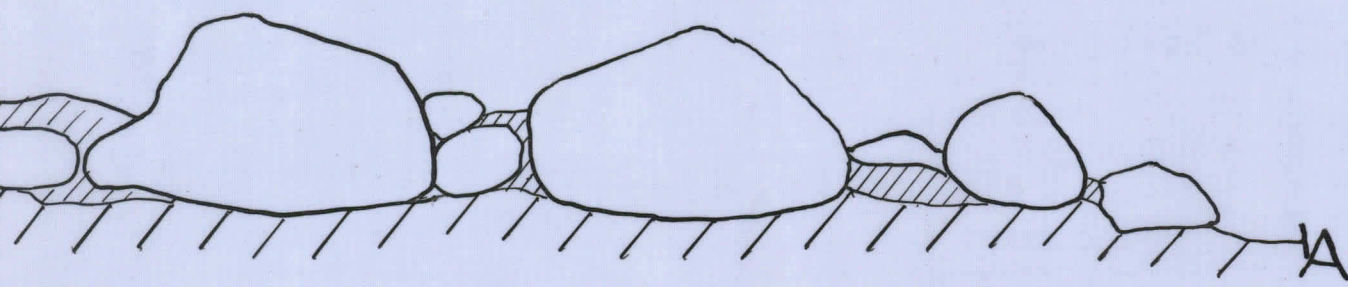
Poikkileikka. linjalla E-A.

Kaarina, R
 Mattilan (Pompor
 E. Kiviko
 - - - - - polt. luuta

Poikkeilaitte.
linjalla C-D.

vattula
Kotimetsä
ki 1941
X löytö (päänumero 11286)

Röykkiö ennen kaivautta. l. 13258
Kaarina, Ravattula, Kotimetsä
Mattilan H.

Kaarina, Ravattula.

Hautaröykkiö Kaarinan Ravattulan Mattilan (Pompon) k. metsässä. Valok. turpeen poistamisen jälkeen. Kuva S:stä päin.
Levyt 13256/7.

Ella Kivikoski 1941.